

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Загальні положення

Робоча програма дисципліни «Корпоративне управління» спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій», відповідає стандартам МОН України (2002 р.) підготовки магістрів за фахом «Менеджмент організацій», вимог наказу МОН України № 161 від 02.06.1993 р. та навчальному плану спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій»

«Корпоративне управління» є однією з дисциплін циклу нормативної частини і завершує фундаментальну підготовку магістрів спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій».

Корпоративне управління – ключове питання при створенні ефективної ринкової економіки, заснованої на верховенстві права. Предметом цієї дисципліни є система корпоративного управління та організаційно - економічний механізм її функціонування на мікро- та макрорівнях, формування механізму розвитку інтегрованих корпоративних утворень, а також система відносин між акціонерами, менеджерами та іншими зацікавленими особами для забезпечення балансу їх інтересів, яка спрямована на ефективну діяльність підприємств, залучання нових інвестицій. Також в даному курсі розглядається суть корпоративного управління, функції корпоративного управління, формування і реалізація корпоративних інтересів, моделі корпорацій, інфраструктура корпоративного управління, ефективність діяльності корпоративних структур, тому знання дисципліни необхідне для успішної професійної діяльності сучасного фахівця зі спеціальності «Менеджмент організацій».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Сутність корпоративного управління.
2. Інфраструктура корпоративного управління.
3. Ефективність діяльності корпоративних структур.

1.2 Мета викладання дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Корпоративне управління» є формування знань, навичок і вмінь, розвиток здібностей що дають змогу магістрам здійснювати управлінську, організаційну, методичну, діагностичну, інноваційну діяльність, керуючи організаціями з урахуванням розвитку та ефективного використання їх кадрового потенціалу.

1.3 Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Завдання вивчення дисципліни:

1. Сприяти розумінню:

- сутності та соціальної значущості корпоративного управління персоналом в сучасних умовах;
- місця і ролі курсу в системі менеджменту і формуванні якості магістра-менеджера;

2. Розвинути здібності:

- до саморозвитку власних фахових якостей, їх відповідальності службовому становищу в ієрархії управління;
- до формування ефективної управлінської команди, яка професійно використовує людський потенціал у досягненні цілей організації;

3. Засвоїти методологічні основи управління, а також оволодіти навичками використання соціальних і психологічних технологій управління.

4. Ознайомити магістрів з основними завданнями і змістом цієї дисципліни, літературою з теорії і тактики корпоративного управління. У результаті вивчення дисципліни «Корпоративне управління» магістр має знати:

- предмет, завдання і зміст дисципліни;
- теоретичні основи корпоративного управління;
- історію становлення і розвитку підходів у менеджменті персоналу і технології управління кадрами, управління корпоративними організаціями;
- міжнародні стандарти корпоративного управління;
- господарські товариства як організаційно-правова форма підприємництва;
- корпоративні цінні папери;
- моделі та органи управління акціонерних товариств;
- організацію діяльності корпорацій.

Крім того магістр повинен уміти:

- керувати розробкою політики фірми, плануванням і прогнозуванням роботи корпоративних структур;
- оцінювати кадри управління, працювати з резервом керівників та реалізації кар'єри персоналу;
- розробляти і впроваджувати заходи щодо підвищення стабільності кадрів, управління мобільністю діяльності корпоративних підприємств;
- координувати діяльність усіх служб і підрозділів організації у сфері ефективного управління;
- формувати організаційну культуру підприємства, акціонерів, використовуючи світовий досвід корпоративного управління.

Магістр має бути ознайомлений:

- із сучасними концепціями у сфері корпоративного управління;
- з методами, техніками, технологіями, які використовують передові школи корпоративного управління в галузі підготовки кадрів;

- з тенденціями розвитку корпоративного управління.

Для вирішення завдань, передбачених в дисципліні використовують такі методи активного навчання: проблемні лекції, практичні завдання, контрольні роботи, розігрування ролей, ділові ігри тощо.

1.4 Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

Навчальна дисципліна «Корпоративне управління» належить до циклу нормативних дисциплін за напрямками 0502 - Менеджмент, із спеціальності 8.050201 – Менеджмент організацій та завершує фундаментальну підготовку магістрів спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Корпоративне управління» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Корпоративне управління»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	Годин	Кредитів ECTS	1
Загальний обсяг дисципліни	144	4	144
1. Аудиторні заняття	51		51
з них:			
1.1 Лекції	34		34
1.2 Практичні заняття	17		17
2. Самостійна робота	61		61
з них:			
2.1 Підготовка до лекційних занять	17		17
2.2 Підготовка до практичних занять	8,5		8,5
2.3 Підготовка до поточного контролю МК 1	13		13
2.4 Підготовка до поточного контролю МК 2	13,5		13,5
2.5 Виконання індивідуального завдання	9		9
3. Контрольні заходи	32		Іспит

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1. Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Корпоративне управління» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1- Теми і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	<u>Модуль 1. Теоретичні засади корпоративно - го управління.</u> Сутність корпоративного управління. Історико- правові аспекти виникнення корпорацій. Види та організаційні форми підприємств. Учасники корпорацій.	4	2
2	<u>Міжнародні стандарти корпоративного управління.</u> Принципи корпоративного управління міжнародних організацій. Стандарти корпоративного управління України.	2	1
3	<u>Господарське товариство як правова форма підприємництва.</u> Поняття і правові ознаки господарського товариства. Види господарських товариств. Процедура створення, установчі документи, відповідальність учасників господарського товариства. Статус акціонера та захист його прав.	4	2
4	<u>Корпоративні цінні папери.</u> Акції та процедура випуску їх в обіг. Угоди з акціями.	2	1
5	<u>Органи управління акціонерних товариств.</u> Загальні збори акціонерів. Правління акціонерного товариства. Ревізійна комісія акціонерного товариства.	2	1

Продовження таблиці 3.1

6	<u>Моделі корпоративного управління.</u> Загальна характеристика моделей корпоративного управління . Англо-американська модель. Західноєвропейська модель. Японська модель. Система інсайдерів і аутсайдерів. Перехідна модель корпоративного управління.	2	1
7	Модуль 2. <u>Створення корпоративних об'єднань.</u> Корпоративні об'єднання. Особливості створення корпоративних об'єднань. Характеристики найбільш розповсюджених організаційно-правових форм корпоративних об'єднань.	4	2
8	<u>Організація діяльності корпорації.</u> Фактори впливу на організацію. Принципи управління корпорацією.	2	1
9	<u>Корпоративна культура, її сутність і функції.</u> Етичні цінності. Корпоративні норми.	2	1
10	<u>Управління фінансовою діяльністю корпорації.</u> Управління формуванням капіталу корпорації. Антикризове управління корпорацією.	2	1
11	<u>Інформація в системі корпоративного управління.</u> Джерела інформації. Формування інформаційного середовища.	2	1
12	<u>Управління державними корпоративними правами.</u> Визначення державних корпоративних прав та джерела їх походження. Управління державними корпоративними правами. Державна дивідендна політика. Оцінка державних корпоративних прав.	2	1
13	<u>Реорганізація та ліквідація акціонерних товариств.</u> Підстави припинення господарського товариства. Ліквідація акціонерних товариств.	2	1
14	<u>Ефективність корпоративного управління.</u> Удосконалення діяльності органів управління корпорацією. Оцінка якості корпоративного управління.	2	1
Всього лекційних занять		34	17

3.2. Практичні заняття

Таблиця 3.2 - Теми і зміст практичних занять

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	<u>Визначення вартості складових капіталу корпорації.</u> Оволодіти методикою визначення вартості капіталу корпорації, з урахуванням оцінки вартості окремих складових елементів.	3	1,5
2	<u>Оцінка курсу і вартості корпоративних прав.</u> Визначення курсу корпоративних прав та переважного права власників на придбання акцій.	3	1,5
3	<u>Визначення очікуваної дохідності і ризику портфеля цінних паперів корпорації.</u> Оволодіння методикою визначення очікуваної дохідності портфеля цінних паперів та портфельного ризику.	4	2
4	<u>Вимірювання ступеня впливу операційного та фінансового левериджу.</u> Оволодіння методиками визначення впливу операційного, фінансового та спільного левериджу.	3	1,5
5	<u>Фінансові аспекти реорганізації корпорації.</u> Аналіз основних видів реорганізації: приєднання, злиття, поділ, та визначення фінансових аспектів її проведення.	4	2
Всього практичних занять		17	8,5

3.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійного опрацювання навчальної та наукової періодики при підготовці до лекційних та практичних занять. роботи по підготовці до МК 1 та МК 2., а також підготовки та написання реферату. Обсяг самостійної роботи наведено в табл. 2.1, 3.1, 3.2.

Перелік тем для написання реферату:

1. Аналіз становища корпоративного управління в Україні.
2. Місце корпоративних норм в системі корпоративного управління.
3. Антикризове фінансове управління корпорацією.
4. Форми корпоративного підприємництва в Україні.
5. Правовий статус акціонерів (засновників і учасників акціонерного товариства).
6. Статут як основний документ акціонерного товариства.
7. Управління корпоративною власністю в корпоративних об'єднаннях.
8. Переваги та недоліки корпоративних об'єднань.
9. Поняття та передумови реорганізації корпорації.
10. Методи управління корпоративною власністю.
11. Корпоративна культура як чинник сучасного управління.
12. Формування дивідендної політики акціонерного товариства.
13. Особливості розроблення та реалізації корпоративної стратегії.
14. Склад і правовий режим майна господарського товариства.
15. Міжнародні стандарти корпоративного управління.
16. Управління державними корпоративними правами.
17. Еволюція організаційного управління корпорацією
18. Визначення та характеристики управлінської інформації
19. перехідна модель корпоративного управління
20. Міжнародні корпоративні об'єднання. Транснаціональні корпорації.
21. Ефективність корпоративного управління
22. Ліквідація акціонерних товариств.
23. Ревізійна комісія акціонерного товариства.
24. Особливості державної дивідендної політики.
25. Управління корпоративними конфліктами.
26. Характеристика основних моделей корпоративного управління.
27. Особливості створення корпорацій в Україні.
28. Міжнародний досвід управління корпораціями.
29. Рейтинги корпоративного управління.
30. Особливості створення корпоративних об'єднань.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Види контролю

- 4.1.1 вхідний (нульовий) контроль;
- 4.1.2 поточний контроль: МК 1, МК 2.
- 4.1.3 підсумковий (семестровий) контроль - іспит;
- 4.1.4 контроль знань з вивченої дисципліни.

4.1.1 Перелік запитань до вхідного контролю

1. Розкрити сутність термінів "менеджмент" и "система менеджменту". Навести функції менеджменту.
2. Розкрити сутність менеджменту. Охарактеризувати об'єкт, суб'єкт та предмет менеджменту.
3. Розкрити сутність та навести фактори зовнішнього середовища організації.
4. Розкрити сутність та навести фактори внутрішнього середовища організації.
5. Розкрити сутність комунікацій в менеджменті та навести основні умови здійснення процесу комунікацій.
6. Навести сутність категорії "прийняття рішень" та навести фактори, що впливають на процес прийняття рішень.
7. Навести класифікацію управлінських рішень.
8. Навести спрощену модель прийняття управлінських рішень.
9. Охарактеризувати методи індивідуального творчого пошуку альтернативних варіантів прийняття управлінських рішень.
10. Охарактеризувати методи колективного творчого пошуку альтернативних варіантів прийняття управлінських рішень.
11. Розкрити сутність планування як функції менеджменту.
12. Розкрити сутність цілі управлінського планування. Навести вимоги до формування організаційної цілі.
13. Навести класифікацію цілей організації.
14. Розкрити сутність стратегічного планування на підприємстві. Охарактеризувати основні елементи, з яких складається стратегія.
15. Розкрити сутність стратегії. Охарактеризувати три рівні стратегій.
16. Навести процедуру формування стратегії підприємства.
17. Охарактеризувати модель "Життєвий цикл продукту".
18. Навести складові ефективної стратегії.
19. Розкрити сутність організації як функції менеджменту.
20. Навести основні складові організаційного процесу.
21. Навести та коротко охарактеризувати типи організаційних структур.
22. Розкрити сутність мотивації як функції менеджменту.
23. Розкрити сутність контролю як функції менеджменту. Навести три

основні етапи процесу контролю.

24. Розкрити сутність бюджетування та навести його цілі.

25. Розкрити сутність центрів відповідальності. Навести типи центрів відповідальності.

4.1.2 Перелік запитань до поточного контролю – МК 1, МК 2

Запитання до першого модульного контролю.

1. Розкрити сутність поняття «корпоративне управління».
2. Дати характеристику передумовам виникнення корпоративних відносин.
3. Підходи до визначення корпоративного управління .
4. Дати характеристику учасникам корпоративних відносин.
5. Види та організаційні форми підприємств.
6. Проаналізувати історико-правові аспекти виникнення корпорацій.
7. Корпорація як організаційно-правова форма підприємств.
8. Принципи управління корпорацією.
9. Охарактеризуйте етапи розвитку корпорацій в Україні.
10. Дати характеристику передумовам появи національних кодексів корпоративного управління.
11. Наведіть принципи корпоративного управління ЄБРР.
12. Наведіть принципи корпоративного управління ОЄСР.
13. Охарактеризуйте підхід міжнародної мережі корпоративного управління до Принципів ОЄСР.
14. Визначте основні принципи корпоративного управління Конфедерації асоціації європейських акціонерів.
15. Прокоментуйте глобальні принципи корпоративного управління Каліфорнійського відкритого пенсійного фонду.
16. Порівняйте основні підходи до принципів корпоративного управління різних міжнародних організацій.
17. Визначте особливості стандартів корпоративної поведінки в Україні.
18. Проаналізуйте основні принципи управління корпораціями в Україні.
19. Порівняйте основні підходи до принципів корпоративного управління в Україні та міжнародних принципів корпоративного управління.
20. Проаналізуйте правові ознаки господарського товариства.
21. Визначте поняття «господарського товариства» згідно з діючим законодавством України.
22. Дати характеристику поняттю організаційно-правової форми господарського товариства.
23. Охарактеризуйте основні види господарських товариств.
24. Порівняльна характеристика публічних та приватних АТ.
25. Наведіть характеристику процедури створення господарських товариств.
26. Охарактеризуйте порядок створення та реєстрації акціонерного товариства.

27. Визначте сфери відповідальності учасників в різних видах господарських товариств.
28. Проаналізувати установчі документи господарських товариств.
29. Проаналізувати загальні права та обов'язки акціонерів.
30. Формування статутного фонду. Вклади учасників.
31. Визначити механізми захисту прав акціонерів – працівників товариства.
32. Акції: визначення і види.
33. Облігації як корпоративні папери.
34. Загальна характеристика фондового ринку України.
35. Проаналізуйте основні угоди з акціями.
36. Визначте основні повноваження та функції загальних зборів акціонерів.
37. Дати характеристику функції і компетенцію правління акціонерного товариства.
38. Спостережна рада АТ та організація її роботи.
39. Визначте права, обов'язки та повноваження ревізійної комісії
40. Проаналізуйте англо - американську модель управління корпораціями.
41. Проаналізуйте німецьку модель управління корпораціями.
42. Проаналізуйте японську модель управління корпораціями.
43. Дати характеристику перехідної моделі управління корпораціями.
44. Проаналізувати модель управління корпораціями в Україні.
45. Визначте спільні та відмінні риси аутсайдерської та інсайдерської систем управління корпорацією.

Запитання до другого модульного контролю.

1. Дати характеристику найбільш розповсюджених організаційно-правових форм корпоративних об'єднань.
2. Визначте основні правові ознаки створення та управління холдингом.
3. Визначте основні правові ознаки створення та управління фінансово - промисловою групою.
4. Визначте основні правові ознаки створення та управління транснаціональною корпорацією.
5. Охарактеризуйте етапи еволюції диверсифікації виробництва.
6. Розкрийте еволюцію організаційного управління корпорацією.
7. Наведіть фактори впливу на організаційну діяльність корпорації.
8. Охарактеризуйте, середовище корпорації з позиції прогнозованості та керованості.
9. Дати загальну характеристику принципів управління корпорацією.
10. Стадії життєвого циклу організації.
11. Наведіть основні складові внутрішнього та зовнішнього середовища корпорації.
12. Основні напрямки впливу капіталу на діяльність корпорації.
13. Зовнішні та внутрішні інформаційні джерела.
14. Охарактеризуйте інформаційне середовище організаційної системи корпорації.

15. Розкриття та захист інформації.
16. Оцінка державних корпоративних прав.
17. Охарактеризуйте основні підходи до організації ефективної роботи наглядової ради (ради директорів).
18. Дати характеристику поняттю корпоративної культури.
19. Охарактеризувати основні параметри корпоративної культури.
20. Визначте структуру та зміст корпоративної культури.
21. Розкрити сутність основних форм корпоративної культури.
22. Проаналізувати процес типології корпоративних культур.
23. Визначте сутність принципів формування корпоративної культури.
24. Охарактеризуйте механізми формування етичних цінностей корпорації.
25. Проаналізувати особливості корпоративної культури в Україні.
26. Розкрити сутність поняття етики бізнесу.
27. Проаналізуйте основні принципи побудови корпоративних норм.
28. Основні вимоги до системи корпоративних відносин згідно з етичним аспектом.
29. Розкрити сутність етичних цінностей у корпоративних відносинах.
30. Охарактеризуйте принципи управління формуванням капіталу корпорації.
31. Розкрийте особливості формування капіталу корпорації, керуючись законодавчою базою України.
32. Охарактеризуйте підходи до обрання джерел формування капіталу корпорації.
33. Визначте особливості залучення фінансових ресурсів корпорацією.
34. Проаналізувати як співвідносяться цілі та стратегії антикризового управління корпорацією.
35. Визначте основні вимоги до інформації в корпораціях.
36. Обґрунтуйте необхідність розкриття інформації при корпоративній формі власності.
37. Розкрити сутність державної корпоративної політики України.
38. Дати характеристику визначенню державних корпоративних прав.
39. Дати характеристику державній дивідендній політиці.
40. Проаналізувати особливості реорганізації акціонерних товариств.
41. Охарактеризувати підстави припинення господарського товариства.
42. Проаналізувати особливості ліквідації акціонерних товариств.
43. Визначте основні напрямки підвищення ефективності управління корпорацією.
44. Визначте, яким чином структура власності впливає на ефективність корпоративного управління.
45. Наведіть особливості оцінки якості корпоративного управління.

4.1.3 Підсумковий (семестровий) контроль – іспит

До семестрового контролю- іспит винесені питання I і II модульно-рейтингового контролю знань.

4.1.4 Контроль знань з вивченої дисципліни (ККР)

1. Розкрити сутність поняття «корпоративне управління».
2. Підходи до визначення корпоративного управління .
3. Дати характеристику учасникам корпоративних відносин.
4. Види та організаційні форми підприємств.
5. Корпорація як організаційно-правова форма підприємств.
6. Принципи управління корпорацією.
7. Охарактеризуйте етапи розвитку корпорацій в Україні.
8. Наведіть принципи корпоративного управління ЄБРР.
9. Наведіть принципи корпоративного управління ОЄСР.
10. Охарактеризуйте підхід міжнародної мережі корпоративного управління до Принципів ОЄСР.
11. Визначте основні принципи корпоративного управління Конфедерації асоціації європейських акціонерів.
12. Порівняйте основні підходи до принципів корпоративного управління різних міжнародних організацій.
13. Проаналізуйте основні принципи управління корпораціями в Україні.
14. Порівняйте основні підходи до принципів корпоративного управління в Україні та міжнародних принципів корпоративного управління.
15. Визначте поняття «господарського товариства» згідно з діючим законодавством України.
16. Охарактеризуйте основні види господарських товариств.
17. Наведіть характеристику процедури створення господарських товариств.
18. Визначте сфери відповідальності учасників в різних видах господарських товариств.
19. Проаналізувати загальні права та обов'язки акціонерів.
20. Формування статутного фонду. Вклади учасників.
21. Акції: визначення і види.
22. Облігації як корпоративні папери.
23. Загальна характеристика фондового ринку України.
24. Визначте основні повноваження та функції загальних зборів акціонерів.
25. Проаналізуйте англо - американську модель управління корпораціями.
26. Проаналізуйте німецьку модель управління корпораціями.
27. Проаналізуйте японську модель управління корпораціями.
28. Дати характеристику перехідній моделі управління корпораціями.
29. Проаналізувати модель управління корпораціями в Україні.
30. Визначте спільні та відмінні риси аутсайдерської та інсайдерської систем управління корпорацією.
31. Дати характеристику найбільш розповсюджених організаційно-правових форм корпоративних об'єднань.
32. Визначте основні правові ознаки створення та управління холдингом.
33. Визначте основні правові ознаки створення та управління фінансово -

промисловою групою.

34. Визначте основні правові ознаки створення та управління транснаціональною корпорацією.
35. Наведіть фактори впливу на організаційну діяльність корпорації.
36. Охарактеризуйте, середовище корпорації з позиції прогнозованості та керованості.
37. Дати загальну характеристику принципів управління корпорацією.
38. Наведіть основні складові внутрішнього та зовнішнього середовища корпорації.
39. Основні напрямки впливу капіталу на діяльність корпорації.
40. Зовнішні та внутрішні інформаційні джерела.
41. Охарактеризуйте інформаційне середовище організаційної системи корпорації.
42. Оцінка державних корпоративних прав.
43. Охарактеризуйте основні підходи до організації ефективної роботи наглядової ради (ради директорів).
44. Дати характеристику поняттю корпоративної культури.
45. Охарактеризувати основні параметри корпоративної культури.
46. Визначте структуру та зміст корпоративної культури.
47. Розкрити сутність основних форм корпоративної культури.
48. Охарактеризуйте механізми формування етичних цінностей корпорації.
49. Проаналізувати особливості корпоративної культури в Україні.
50. Розкрити сутність поняття етики бізнесу.
51. Розкрити сутність етичних цінностей у корпоративних відносинах.
52. Охарактеризуйте принципи управління формуванням капіталу корпорації.
53. Охарактеризуйте підходи до обрання джерел формування капіталу корпорації.
54. Проаналізувати як співвідносяться цілі та стратегії антикризового управління корпорацією.
55. Обґрунтуйте необхідність розкриття інформації при корпоративній формі власності.
56. Розкрити сутність державної корпоративної політики України.
57. Дати характеристику визначенню державних корпоративних прав.
58. Проаналізувати особливості реорганізації акціонерних товариств.
59. Охарактеризувати підстави припинення господарського товариства.
60. Наведіть особливості оцінки якості корпоративного управління.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1 Основна та додаткова література

Основна:

1. Задихайло Д.В., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. - Харків: Еспада, 2003. - 688 с.
2. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Симоненко Ю.Г. Корпоративне управління: Підручник.-К.: Каравела; Піча Ю.В.,2008. – 384 с.
3. Корпоративне управління: Навчальний посібник / А.Д. Чернявський, В.В. Кобржицький; МАУП.- К., 2006.- 208 с.
4. Корпоративне управління: Підручник / В.А. Євтушевський.- К.: Знання, 2006.- 406 с.

Додаткова:

1. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: Навч. посібник. - К.: Знання-Прес, 2002.- 317 с.
2. Корпоративне управління: Навчальний посібник для вузів/ Л.Є. Довгань, В.В. Пастухова, Л.М. Савчук.- К.: Кондор, 2007.- 180с.
3. Основы корпоративного управления: Учебник для вузов / С.А, Орехов, В.А.Селезнев.- М.: Маркет ДС, 2006.- 408 с.
4. Стратегія корпоративного управління / В.А. Євтушевський, К.В. Ковалевська, Н.В. Бутенко.- К.: Знання, 2007.-287с.